

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XXXI. De Præuentione inter Iudices diuersorum territoriorum,
quando delictum aliquod commissum fuit in confinibus vtriusque territorij
diuisi & limitati, vel quando confines non sunt certi, sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

facilius procedere posset. Ideo ad euitandum periculum illud subornationis, iuxta cap. fraternitatis de testibus, & arrestat. & in auhem. Qui semel, Cod. de probatione, iudicabitur super primo. Et hanc conclusionem tenentur Doctores mox citandi in sequenti conclusione.

2 Dico igitur secundo, prædicta quidem procedere quando super nouo illo & secundo processu, nondum fuit lata sententia. Verum si super hoc secundo fuerit iudicatum, & ab hac sententiâ non fuerit appellatum; sed in rem iudicatam transitum fecerit, ipsa per huiusmodi acta de nouo reperta non reuocatur, & præuentio primi iudicis cum omnibus inde sequutis euanescit, & pro nihilo habetur, leg. Imperatores, Digestis de re iudic. cap. subortas eodem titulo in Decretal. leg. sub pretextu, Codic. de transactionibus. Has duas conclusiones firmant Afflict. in consil. Neapol. libro secundo Rubr. 5. de notific. Curia bannit, decimonono pag. 203. sequitur Baiard. ad Clar. §. fin. quest. 93. numero 1. Guazzin. de defensor. defens. 35. capit. 10. num. 8.

3 Hoc tamen hic obiter circa iacturas processuum notandum est, quod in Galliâ Procuratores & Advocati, illorumque heredes & viduæ, lapso decem annorum intervallo, quoad processus pendentes, vel lapso quinquennio quoad finitos per sententiam vel transactionem; imò in heredibus ipsorum sufficit quinquennium, quo elapso, molestari non possunt pro restituendis processibus, quibus per scripturam, vel matriculam obligati sunt, tam pendentibus, & indecis, quam finitis per sententiam vel transactionem: ut tradit Louet, & ibi Addit. liuera S. numero vi. e. primo.

C A P V T XXXI.

A R G V M E N T V M.

De Præuentione inter Iudices diuersorum territoriorum, quando delictum aliquod commissum fuit in confinibus vtriusque territorij diuisi & limitati, vel quando confines non sunt certi, sed contentiosi. Aut quando delictum fuit inchoatum in vno territorio, aut ab vno sumit originem, & deinde fuit consummatum in alio.

S V M M A R I V M.

- 1 Si delictum fuerit commissum in confinibus diuersorum territoriorum, & confines sint certi, locus est præuentioni inter Iudices vtriusque territorij.
- 2 Si confines territoriorum sint contentiosi, & delictum in loco dubio sit commissum, vterque iudex procedet.
- 3 Quando duo indices sub eodem Principe sunt, superior est ad eundem qui causam vni committit, vel per euocationem aliâue ratione prouideat.
- 4 Quæstio confinium est præiudicialis causæ præuentionis & contentioni iurisdictionum, ideo prius terminanda.
- 5 Quilibet iudex de consuetudine suam tuetur iurisdictionem.
- 6 Quando quæstio est de præuentione inter diuersos in-

dices existentes sub diuersis Principibus, & locus est pœna corporali, præuenter ille qui reum habet in suis carceribus.

- 7 Si ex delicto commissio per globum ignem, aut lapidem ab vno ad aliud territorium dimissum, vterque iudex procedit, & melior est conditio præuenientis per capturam, si pœna corporalis sit imponenda.
- 8 Si mandatum factum fuerit in vno territorio, & illius executio fiat in alio, vtriusque loci iudex procedere potest.
- 9 Quando duo indices subsunt eodem Principi, si de iurisdictione contendant, habentur pro priuatis, & ideo pendente huiusmodi contentione nihil innovare possunt.

Hoc est verum si dubium super præuentione sit probabile; alioquin potest iudex procedere ad vltimas licet melius sit adire superiorem.

DVo diuersi casus in hac quæstione considerandi sunt: Primus est, quando non dubitatur de confinibus territoriorum; sed illorum limitatio & terminatio certa est, & per suos limites designata; sed delictum factum fuit in ipsis confinibus, ita ut sciri non possit vtrum potius in vno quam in alio territorio fuerit commissum. Et hoc casu locum esse præuentioni inter iudices vtriusque territorij determinat Hieron. de Monte, tractat. fin. regum. cap. 25. num. 6. & seqq. Farinac. quest. 7. num. 51. Quia cum vtrumque territorium iniuriam recepisse prætendatur, nec determinatum sit vtrum delictum potius in vno quam in alio fuerit commissum, vterque iudex merito iniuriam suam, seu sui territorij ut prætendit, vindicare lre poterit, hoc enim casu prout diuersa sunt territoria, ita diuersæ offensiones, si in vtroque territorio, seu partim in vno, partim in alio delictum fuisse commissum supponatur, eademque ratione, si in vno quidem dumtaxat territorio delictum commissum fuerit, sed tamen reuocetur in dubium an potius in vnius iudicis, quam alterius iurisdictione. Sed tamen Baiard. ad Clar. §. fin. quest. 38. numer. 14. dicit hoc esse contra æquitatem naturalem, ut reus duobus in locis pro eodem delicto respondere cogatur, & ideo dicit duos illos iudices inuicem debere concordare. Quod bonum esset si Iudices faciles se redderent, cum tamen quilibet causam ad suum tribunal spectare contendat. Non decedit igitur istam controuersiam doctrina Baiardi. Rem igitur nos post sequentem casum copiosius expone-

mus. Secundus casus est, quando fines territoriorum sunt contentiosi, & quilibet ex Iudicibus concurrentibus prætendit delictum in loco suæ iurisdictioni supposito fuisse commissum, & hoc casu quilibet iudex suam iurisdictionem tuebitur, & in causa procedet, ut dicit Hieron. de monte dicto cap. 25. num. 8. & sequent. Surd. consil. 429. num. 62. ubi dicit, quod si delictum fuerit commissum in viâ, quæ sit communis inter duo territoria, vterque iudex procedit, & locus est præuentioni. Quod est verum, quando certum est viam esse communem, si enim quilibet prætenderet illam esse sub iurisdictione suâ, & de suo territorio, vterque iudex procederet, ut mox dictum est. His igitur casibus ne iudicum inter se contententium dissensio reus, aut etiam actoribus noceat, & negotij principalis expeditionem retardet.

Considerandum erit in primis vtrum Iudices subsint eodem principi vel superiori, in hoc casu superior

rior ipse adeundus est, qui controuersiam istam, vel componat vel alia ratione decidat, vel etiam causam ad se euocet, aut vni ex istis duobus iudicibus committat, vt in ea nomine illius tribunalis procedat, ad quod causam de iure spectare declarabitur, prout factum fuit in quadam causa in tribunali huius ciuitatis introducta in qua agebatur de mandantibus & mandatariis, & de aliis complicitibus, cum enim causa esset contra aliquos ex ipsis in vno tribunali preuenta, & contra alios coram aliis Iudicibus actum fuisset, tota causa preuia euocatione fuit Iudicibus Curie Auenionensis commissa: vt ostendit D. à Laurent, *deci. Auenionen.* 114. num. 5. Et notat Socin. in *cap. postulasti, vers. circa septimum, de foro compe.*

4 Si vero duo isti Iudices contententes sint in diuersis Monarchiis, & sub diuersis Principibus, videatur quidem de iure nihil esse innouandum, donec causa contentionis territoriorum non limitatorum, vel si limitata sint donec questio illa in cuius territorio delictum patratum sit fuerit terminata; cum hæc sit questio præiudicialis, & per consequens prius terminanda, c. si iudex laicus in fin. & ibi Gloss. de sentent. excomm. in 6. C. cancer. lib. 3. var. resol. c. 10. de contem. iurisdict. num. 59. & sequentib. & numer. 66.

5 De consuetudine tamen quilibet Iudex procedit, & suam quilibet tuetur iurisdictionem, non sine magno partium litigantium detrimento: vnde si bona delinquentis in vtroque territorio sita sint, vterque iudex condemnabit ad penam pecuniariam, si illi locus sit; pro quâ & pro litis expensis contra bona sita in suo territorio executiones faciet. † Sed quando locus est penæ corporali, præualebit ille, qui delinquentem in suis carceribus detinet, cum alius suam sententiam contra personam, quam non habet, executioni mandare non possit. Atque ita intelligenda sunt quæ dicit Socin. in d. cap. postulasti, vers. circa septimum. De foro compe. Cæpol. de seru. iur. iustic. præd. cap. 26. de mari. num. 20. Farinac. de Inquisit. quest. 7. num. 51. Clar. in praxi S. final. q. 38. num. 11.

7 Sicut vterque iudex procedit, quando lapide, sagittâ, vel carapulario globo ab vno ad aliud territorium dimisso, sequitur mors, aut vulnus: Farinac. dicta quest. 7. num. 46. iuxta distinctiones & explicationes ibi per ipsum fusè deductas, quas hic repetere superfluum esset: Salgad. de regia prædict. p. 1. cap. 2. §. 4. num. 14.

8 Eademque ratione, si mandans & mandatarius sint puniendi, poterit Iudex loci mandati, necnon etiam Iudex loci in quo mandati executio, & delicti consummatio facta fuit, procedere ad delicti punitionem; non quidem, vt mandans vel mandatarius puniri possint penâ ordinariâ delicti consummati per Iudicem territorij in quo mandatum factum & acceptatum est, sed penâ saltem extraordinariâ, ratione simplicis mandati & acceptationis eiusdem, nisi ageretur de delicto, in quo solus conatus & affectus punitur penâ ordinariâ, tunc enim etiam Iudicem loci mandati illam infligere posse existimat. Quanquam, & ipse penam ordinariam delicti à Iudice loci mandati imponi posse censet, vt ibi per eum in vers. Quod si sumus, etiam si non ageretur de delicto in quo pro solo conatu penæ ordinariæ locus est. Vnde cauti debent esse Iudices, qui in loco vbi mandatû factum est, pro homicidio aut alio graui delicto præuenerunt, vt non facili, nec inconsulto Superiore reum remittant ad Iudicem delicti consummati, vt ibi dicit Farin. non obitante quod cognitionem spectare ad Iudicem loci delicti consummati

multi DD. existiment, & nominatim D. à Laurent, dicta *deci.* 114. num. 6. cum aliis relatis per Farinac. dicta q. 7. num. 47.

Vtrum autem causæ mandantis, & mandatarij item auxiliatoris & principalis delinquentis, tractandæ sint coram eisdem Iudicibus, quando sunt sub eodem Principe, & vna causa sit de continentiis alterius, satis explicauimus in *quest. Civilib. p. 2. cap. 1 § 3. num. 6. & seqq.*

Ceterum ex regulâ dicti cap. si iudex laicus, in fin. de sentent. excomm. in 6. notandum est, quod pendente inter duos Iudices contentione iurisdictionum, si ambo iudices sint sub eodem Principe, nihil est hinc inde innouandum, quia tunc Iudices habentur pro priuatis personis, cum inter se contentant de proprio interesse, ratione iurisdictionis, vt bene probat Cæncer. dicto lib. 3. cap. 10. de contem. iurisdict. num. 65.

Hoc est verum, si Iudex prætendens se præuenisse, haberet aliquod probabile fundamentum suæ præuentionis: si enim præuentionis illius non esset probabilis, esset frivola, posset Iudex legitimus ad vltiora procedere, non obstante allegata præuentione: Et hoc casu consultius erit illi, qui videt alium procedere ad vltiora, recurrere ad Superiorem: ex notatis per Cæncer. d. part. 3. cap. 10. num. 68. & multis seqq. vbi explicat quod dicatur hoc casu dubium probabilis.

RESOLVTIO XXXII.

ARGVMENTVM.

Quando vnus ex pluribus Iudicibus concurrentibus, siue ambo laici sint, siue vnus Ecclesiasticus & alter laicus, præuenit per prolationem sententiæ, vtrum reus postea possit ab alio preuenito puniri. Quid si reus in vtroque loco sit contumax, & ratione contumaciæ, aut alia de causa locus sit confiscationi bonorum. Et quid sit agendum, quando contumax purgata contumaciâ & relictis expensis coram altero comparuit, & vtrum statua, seu imago delinquentis in causa hæreticos sit duobus in locis comburenda & Curie sæculari tradenda. In complicitibus etiam post alterius Iudicis sententiam captis, quomodo sit procedendum, aut si post alterius Iudicis sententiam constet de noua qualitate delicti, ipsum grauius reddente, aut delicti nomen, & naturam in grauius commutante.

S V M M A R I V M.

- 1 Si vnus ex pluribus iudicibus præuenerit in executione sententiæ capitalis, cessat alterius iurisdic-tio quoad penam delicti.
- 2 Quando duo Iudices diuersarum iurisdictionum simul concurrunt, ratione eiusdem delicti, quilibet bona sui territorij confiscat.
- 3 Si ex peculiari statuto vel consuetudine bona minus territorij confiscari debent, illa confiscatio non potest

B b 3